

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta textilní

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Říše snů - odevní kolekce
Dreamworld - dress collection

2009

MIROSLAVA KOHUTIAROVÁ

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

V Liberci, dne 8.1.2010

.....

Podpis

POĎAKOVANIE

Vyslovujem veľkú vďaku vedúcemu bakalárskej práce, doc. ak. mal. Svatoslavovi Krotkému za jeho ochotu pri tvorbe bakalárskej práce.

Veľmi by som sa chcela poďakovať konzultantkám Mgr.Art. Zuzane Veselej a Mgr.Art. Kataríne Milanovej za odbornú a profesionálnu pomoc pri príprave kolekcie.

PodĎakovanie patrí aj Ing. Radomilovi Mrklasovi za spoluprácu na digitálnej potlači. Ďakujem fotografke Irene Jonášovej a modelke Barbore Lazarczykovej za príjemnú spoluprácu počas fotografovania.

Touto cestou sa chcem osobitne poďakovať aj svojej rodine za podporu a pomoc na príprave bakalárskej práce.

ANOTACE

Bakalářská práce je zhmotněním skutečných snů, které zanechaly dojem reálné skutečnosti. Vysvětluje význam snů v životě člověka, význam směru surrealismu a jeho vlivů na módu ve třicátých letech dvacátého století. Věnuje se popředním tvůrcům oděvů inspirovaných surrealismem, jako byla módní návrhářka, excentrická a novátorská Elsa Schiaparelliová a umělcům surrealistům, jako byl Salvador Dalí, Jean Cocteau, Max Ernst, André Breton, Man Ray. Práce obsahuje výklad snů zakladatele psychoanalýzy Sigmunda Freuda, který surrealisty ovlivnil a Carla Gustava Junga, který ve své odborné práci kladl velký důraz na sny.

Motivem bakalářské práce byly sny a probíhající děje během spaní. Na základě konkrétních snů byla vytvořena kolekce oděvů. Kolekce oděvů odráží lásku k módě. Autorka se zabývá otázkou synergie umění a módy, vzájemným propojením mezi realitou a snem.

ANNOTATION

This Bachelor's Diploma work is a substantiation of the author's dreams that leave the impression of reality. The work explains the meaning of dreams in one's life, the importance of the surrealism and its impact on the fashion in the 30's of the 20th century. The work focuses on the prominent garment designers inspired by the surrealism such as an excentric and innovative fashion designer Elsa Schiaparelli, as well as on the surrealist artists, Salvador Dali, Jean Cocteau, Max Ernst, André Breton, Man Ray. Dreams interpretation of Sigmund Freud, the psychoanalysis founder, who influenced surrealists and one of Carl Gustav Jung, who in his expert work put the emphasis on dreams – are contained in this work.

The motivation for the work have been dreams and parallel actions during the sleep. Garment assortment that reflects love for the fashion has been created based on the actual dreams. The author deals with a synergy of the art and fashion, a common interconnection between the reality and the dream.

KLÍČOVÁ SLOVA

Sny, móda třicátých let, módní návrháři třicátých let, surrealismus.

KEY WORDS

Dreams, fashion of the thirties, fashion designs of the thirties, surrealism.

OBSAH

ÚVOD	9
1. TRIDSIATE ROKY 20. STOROČIA	10
1.1 Móda tridsiatych rokov 20. storočia	10
1.2 Surrealizmus	15
1.3 Surrealizmus v móde	18
1.4 Elsa Schiaparelliová	21
2. HISTORICKÝ VÝVOJ SNOV	27
2.1 História snov	27
2.2 Sigmund Freud	28
2.3 Carl Gustav Jung	28
2.4 Význam snov	29
3. INŠPIRÁCIA VLASTNÝMI SNAMI	30
3.1 Interpretácia vlastných snov	30
4. VÝTVARNÉ ŠTÚDIE	35
5. TECHNICKÝ OPIS KOLEKCIE A SYMBOLY ÚDRŽBY	43
5.1 Digitálna potlač	51
5.2 Použitý materiál	52
6. NÁVRHY ODEVOV	54
7. REALIZÁCIA KOLEKCIE	63
8. ZÁVER	79
9. ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	80
10. POUŽITÉ OBRÁZKY	81

11. CITÁCIE	85
12. VYSVETLIVKY	86

ÚVOD

Sen je dôležitou informáciou o najvnútornejšom svete človeka, zároveň je spojením medzi ľudským charakterom a jeho snovými víziami, ktoré sa prejavujú vo vzťahu medzi dušou a osudom. Vždy však platí, že najväčší expert na sen je samotný snívajúci. Niekedy sen prináša veľmi hlboké posolstvo, človek ho možno úplne pochopí až za niekoľko rokov, keď je schopný prijať aj určité nepríjemné pravdy o sebe. Ak to teda našim snom dovolíme, môžu výrazne obohatiť náš život.

Cieľom bakalárskej práce je podať vysvetlenie inšpirovania výberu témy vlastnými snami. Bakalárska práca je pokusom o realizáciu snov v odevnej kolekcii. Na vznik odevov, ktoré prezentujem v práci, mali najväčší vplyv tie sny, ktoré po prebudení vo mne zanechali fascináciu z nereálneho deja.

Kolekcia odevov je navrhnutá so zámerom zobrazenia obrazového okamihu sna, ktorý mi ostal v pamäti. Príbehy zo snov boli spracované technikou maľby a následne boli prenesené textilnou digitálnou potlačou na textil. Strihové riešenie odevov poukazuje na pocity a stavy, ktoré v sne pociťujem. Jeden z modelov predstavuje jazdu v ponorke, digitálnou potlačou je zobrazená abstraktná ponorka v mori, strihové a materiálové riešenie odevu pripomína oblé a hladké tvary ponorky.

V bakalárskej práci mi pomohol pohľad na sny surrealistov ako sú Salvator Dali, Joan Miró, Marcel Duchamp, Man Ray, André Breton. Umelci prekonávali hranice medzi fantáziou a skutočnosťou. Zaujalo ma, ako umelci pracujú s objektmi, tvarmi a dodávajú veciam iný význam.

Obdobie tridsiatych rokov 20. storočia prenikol surrealizmus aj do sveta módy. Najšokovanejšou návrhárkou bola Elsa Schiaparelliiová, ktorá považovala módu ako umenie. Elsa bola progresívna a novátorská, a v neposlednom rade veľká provokatérka. Do sveta módy priniesla veľa novinek, s ktorými sa denne stretávame.

Práca poukazuje na hranice, ktoré neexistujú medzi módou a umením, taktiež na neobmedzené možnosti ľudskej kreativity.

1. TRIDSIATE ROKY 20. STOROČIA

Tridsiate roky boli z každej strany poznamenané hospodárskou krízou a hrozbou z vojny. Hospodárska kríza vznikla krachom na burze v New Yorku 24.10.1929, nazývaná ako čierny štvrtok (v Československu to bol kvôli časovému odstupu čierny piatok). V Európe boli najviac poznamenané krajiny Nemecko a Rakúsko, ktoré boli závislé na amerických úveroch. Hospodárska kríza so sebou priniesla veľké hospodárske, sociálne, politické a morálne dôsledky. Vo väčšine krajín poklesla priemyslová výroba a počet nezamestnaných pribúdalo. Masová nezamestnanosť prerástla v sociálne nepokoje. Americký prezident F. D. Roosevelt vytvoril a spísal hospodársky program New Deal (Nový údel), v ktorom chcel zastaviť krízu a pomôcť ekonomike rásť.

1.1 Móda tridsiatych rokov 20. storočia

Obdobie tridsiatych rokov bolo z každého smeru poznamenané hospodárskou krízou a obavami z príchodu vojny. Skutočnosťou, že Paríž je hlavným mestom svetovej módy, je všetkým známe. Táto skutočnosť vznikla už v dvadsiatych a tridsiatych rokoch 20. storočia. Veľkú zásluhu na tom mala skupina parížskych módných salónov. Vo väčšine módných domov zriaďovali butiky s konfekčnou módou, ktorú šili priemyselnou výrobou. Luxusné modely sa kvôli hospodárskej kríze šili s menšími nákladmi na materiál a výrobu. Revolučné zmeny nastali v oblasti módy po prvej svetovej vojne, ktoré určovali hranice medzi módou minulosti a novou módou.

Pre tridsiate roky 20. storočia bol charakteristický chlapčenský štýl La Garconne, ktorý nekládol dôraz na ženskosť. La Garconne bola kultová postava z románu Victora Margueritta (vydaná v r.1922). Hlavná postava La Garconne sa stala ženou 20. storočia samostatnou, nezávislou, ktorá šoférovala auto, cvičila a dokonca aj fajčila. Mladistvý a chlapčenský štýl si vydobyl väčšiu priazeň, ako honosné kreácie. Štýl La Garconne predstavoval krátke vlasy so zvonovým klobúkom, voľné šaty so zníženým pásom a s dĺžkou tesne pod kolená. Ženy odložili korzety. Poprsie, pás a boky neboli zvýraznené siluetou odevu.

Chlapčenský štýl, ktorý nekládol dôraz ani na poprsie, ani na pás, ani na boky, získal ohlas širokej verejnosti na Exposition Internationale des Arts Décoratifs et Industriels Modernes (t.z. medzinárodná umelecko-priemyslová výstava), ktorá sa konala v Paríži v roku 1925, dala meno smeru art deco [1].

Po hospodárskej kríze v roku 1929 sa móda výrazne zmenila, hranatý tvar šiat s dĺžkou ku kolenám sa stal zastaralý. Znížený pás sa zdvihol do pôvodnej polohy, kde bol zvýraznený opaskom alebo viazankou. Rukávy boli dlhé a upnuté. Ženskú siluetu zvýrazňovali výrazné ramená. Asymetricky strihané živôtky boli doplnené vestou so špicatým výstrihom alebo zaujímavým zapínaním na gombíky. Nosili sa krátke vlasy s klobúkmi zvonového tvaru. Večerné róby boli prepracované premyslenými strihmi. Všetky modely sa šili len v troch konfekčných veľkostiach, zákazníčky si museli nechávať individuálne upravovať modely.

Obr. 2 [M. Vionetová] zapínanie.

Módna návrhárka Madeleine Vionetová bola ovplyvnená kubizmom, prvé modely skúšala na malých figurínach. Jej šaty boli asymetrické a šikmé, bola veľkou znalkyňou látok a materiálov. Známa sa stala šatami strihanými šikmo a asymetricky, ktoré boli zošívané z častí a jemne lemovali ženskú postavu, ktorá sa od bokov rozširovala do šírky. Šaty by sa dali veľmi ťažko priemyselne zhotoviť, pretože nemali

Coco Chanelová a jej jednoduchý štýl so žeržejovými kostýmami sa stal nadčasový. Svojou kolekciou stelesnila chlapčenský typ nezávislej ženy. Navrhovala odev, ktorý zaručoval pohodlie a šarmantný vzhľad. K zdôrazneniu ženskosti používala menej strihové triky. Coco Chanelová najviac z materiálov využívala prírodné vlákna, ktoré používala aj pri výrobe spoločenských šiat. V polovici tridsiatych rokov spolupracovala Coco Chanelová s návrhárom Jean Patou. Spoločne navrhli kolekciu pre voľný čas a šport.

obr. 3 [Coco Chanelová]

Zmena v tridsiatych rokoch nastala aj v tvare účesov. Účes „bubikopf“ vystriedali dlhé zvlnené kudrny. Dievčatá prestali byť výstredné a nosili šaty

konzervatívnejšej farby hnedej a ružovej. Farebnosť bola výrazná, ale nie krikľavá.

V tridsiatych rokoch boli v oblasti textilného priemyslu objavené prvé umelé vlákna, s ktorými prišli do módy prvé nylónky.

V roku 1927 sa premietali prvé filmy, ktoré boli ozvučené. Technicky najzaujímavejšie filmy boli nemecké „Modrý anjel“ natočený v roku 1930, uviedol Marlene Dietrichovú ako nesmrteľnú.

V roku 1935 Hollywoodsky svet presadil krinolíny s pásmi osej podoby. Najobľúbenejšie boli šaty strihovo riešené s výstrihom, do pásu s vystuženými spodnicami. Šaty z pravého hodvábu po ich celovečernom nosení boli už nepoužiteľné. Ženy boli unavené a nešťastné z poničených toaliet, ktoré museli siahať až po zem, preto žiadali o skrátenie šiat k členkom. Vtedy ešte netušili, že počas vojny z kúskov šiat budú musieť šatiť celú rodinu.

Návrhári, ktorí navrhovali filmové kostýmy ako Coco Chanelová, Schiaparelliová a Molyneux museli navrhovať kostýmy nadčasové a podľa prebiehajúcej módy. Ich odev bol veľmi rýchlo nemoderný. Vyrábali šaty v štýle „glamour“. Najznámejší z kostýmových hollywoodskych návrhárov bol Gilbert Adrian, ktorý navrhoval kostýmy pre Gretu Garbo, predovšetkým klobúky bombonkového tvaru. Nastal vývoj aj v kozmetickom priemysle rôzne púdre, rúže, mydlá a parfúmy vyrábali najznámejšie salóny Helena Rubinstein, Elizabeth Arden.

Novinkou v móde pre bežné nosenie bolo torzo - pletený živôtik bez rukávov. Veľmi módne boli sieťkované košeľe a námornícke plavky.

Americký návrhár Mainbocher vstúpil do sveta módy so šortkami do polovice stehien a plážovými nohavicami pod kolená z károvannej bavlny alebo pokrčeného ľanu. V Paríži si otvoril svoj modelový dom v roku 1929, kde pracoval predovšetkým s luxusnými materiálmi a jednoduchými strihmi. K obľúbeným modelom od Mainbochera patrili večerné svetle a krajkové šikmo strihané šaty.

Začiatkom tridsiatych rokov sa móda formovala do elegancie a návratu ženskosti. Módu tvorili dokonale zladené šaty s kabátikom alebo kostým. Nosili sa anglické tkaniny, tweed a tartany s výrazným vzorom a štruktúrou „rybie kosti“, či „kohútie stopy“. Farebná kombinácia bola tlmenejšia, prevládali farby tón v tóne. Túto decentnú a elegantnú módu navrhovali Coco Chanelová, Mainbocher, Molyneux a Marcel Roches. Roches spolupracoval so Schapereľliovou spoločne v roku 1933 presadili siluetu širokých ramien s vypchávkami, ktoré boli zdôraznené útlým pásom a dĺžkou sukne. Roches navrhoval šaty v tvare presýpacích hodín.

Bordered Frocks for Style and Economy

4718—Ladies' and Misses' Sleeveless Dress. Designed for 34 to 44 bust, and 14 to 18 years. Width at lower edge about 17½ yard. Size 34 requires 1½ yard 34-inch top and white shirred banding. Contrast color—½ yard 20-inch edge as shown for under-arms—½ yard 20-inch edge for skirt. The smart touch for Summer wear is fastness of bordered fabric. Georgette, chiffon, silk crepe, or cotton materials are all equally appropriate.

4854—Ladies' and Misses' One-piece Dress. Designed for 34 to 44 bust, and 14 to 18 years. Width at lower edge about 17½ yard. Size 34 requires 1½ yard 34-inch white and blue bordered banding—½ yard 20-inch white satin for the collar. This frock is cut without side seams, except for a few inches before the hemline. It is particularly suitable for bordered fabric. The full-length skirt is worth to relieve this dress.

Dress 4718

The New Lace Dress 4008

4719—Ladies' and Misses' Sleeveless Dress. Designed for 34 to 44 bust, and 14 to 18 years. Width at lower edge about 17½ yard. Size 34 requires 1½ yard 34-inch banding and white shirred banding as shown—½ yard 20-inch white satin for the collar. In contrast to the conventional straightened mode in this dress, which, when cut with a ruffling skirt that covers the bottom of collar and ends in a row. Details are such and so fitting.

4008—Ladies' and Misses' Sleeveless Dress. Designed for 34 to 44 bust, and 14 to 18 years. Width at lower edge about 17½ yard. Size 34 requires 1½ yard 34-inch black lace banding—½ yard 20-inch white flannel for collar. The importance of lace is greatly increased in this dress of fashion for afternoon and dinner gowns.

4719—Ladies' and Misses' Sleeveless Dress. Designed for 34 to 44 bust, and 14 to 18 years. Width at lower edge about 17½ yard. Size 34 requires 1½ yard 34-inch black lace banding—½ yard 20-inch white flannel for collar. The importance of lace is greatly increased in this dress of fashion for afternoon and dinner gowns.

The New Joke Dress 4719

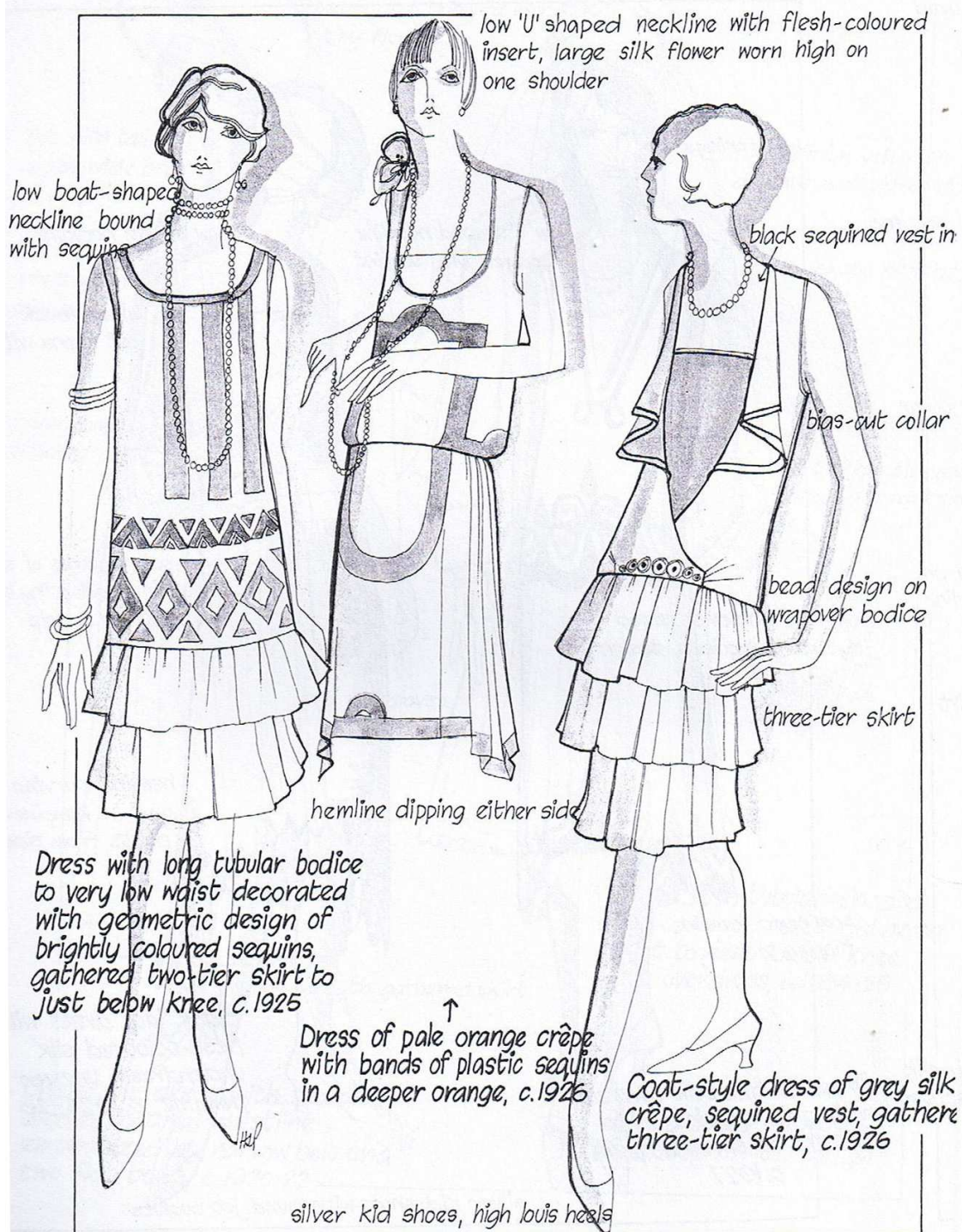
Dress 4854

Dress 4718

Dress 4008

Patterns may be purchased from our Published Pattern Department in the United States and Canada on the same terms as elsewhere. If you address the Company, 222 West 40th Street, New York 1, N.Y.

EVENING DRESSES c. 1925-26

Obr. 5 [1925-1926 večerné šaty]

1.2 Surrealizmus

Surrealizmus je umelecký smer, ktorý vznikol v Paríži v roku 1924, bol definovaný francúzskym básnikom André Bretonom. Slovo surrealizmus použil už pred ním básnik Guillaume Apollinaire. Podstatu surrealizmu obhájil Breton na Prvom manifeste surrealizmu v roku 1924. Na manifeste André Breton definoval surrealizmus ako „čirý psychický automatizmus“, ktorého cieľom je poukázať na písmo, kresbu a výrazové prostriedky, zdokumentovať silu a funkciu myšlienky. Počas svojej tvorby je umelec ponorený do toku vlastných myšlienok a stavov svojej duše. Vnútorne stavy a sny sa skúmali aj pod vplyvom drog, alebo sa umelo navodzovali stavy psychickej rovnováhy [2].

Môžeme povedať, že prvým otcom surrealizmu bol Sigmund Freud. Freudove výklady poukazovali na to, že veľká časť nášho duševného života sa nachádza v hĺbinách nevedomia. Myslenie, cítenie a rozhodovanie nie je určené vedome. Spánok je podstatnou časťou našej existencie, pretože počas spánku sa človek vyrovnáva s tým, čo sa mu prihodilo cez deň.

Surrealisti hľadajú základný bod, ktorý sa nachádza medzi spánkom a bdením. Breton vo svojich prednáškach hovoril veľmi zaujato, ako o novom umeleckom smere, ktorý je revolucionársky. Surrealizmus sa snaží o oslobodenie mysle a vyzdvihnutie podvedomia, smer sa vyvíjal v maliarstve, hudbe, filme. Surrealistický umelec a jeho životný štýl bol v súlade so surrealistickým myslením. Surrealizmus nadväzuje na dadaistickú nelogickosť a iracionálnosť, možnosť preniknúť do podvedomia. Umelci neverili viditeľnej skutočnosti a hľadali nadprirodzenosť. Prekonávali rozdiel medzi skutočnosťou a fantáziou, rozdiel medzi umením a spoločnosťou. Snažili sa o zviditeľnenie rozdielov medzi vnútorným a vonkajším životom. Surrealizmus stvára filozofiu a psychológiu umelcov.

Táto definícia surrealizmu bola v spoločnosti vnímaná veľmi voľne a ukazovalo sa, že má budúcnosť rozvoja. K surrealizmu sa hlásili mimo iných aj básnici André Breton, Benjamin Péret a maliari Salvador Dalí, Max Ernst, Yves Tanguy, Man Ray, Joan Miró, Hans Arp, Marcel Duchamp.

Salvator Dalí

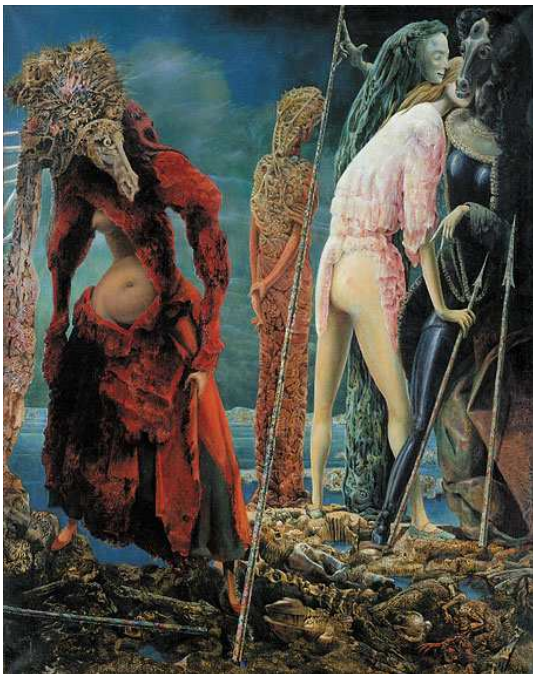

Obr. 6 [Galatea z gulí]

Obr. 7 [Autoportrét]

Max Ernst

Obr. 8 [Protipápež, 1942]

Obr. 9 [Obliekanie nevesty, 1939]

Erotickosť sa hojne vyskytovala v maliarstve a v objektoch. Bola to erotickosť

znepokojujúca, úzkostná, záhadná, fetišisticky zmyselná. Môžeme ju nájsť v dielach českých surrealistov. K českým surrealistickým maliarom patrili Jindřich Štyrský, Toyen (vlastným menom Maria Čermínová), Josef Šíma. V roku 1920 v Prahe založili českí avantgardní umelci skupinu Devětsil. Jedná sa o hercov, výtvarníkov a hudobníkov. Členovia devětsilu sa venovali magickému realizmu, patrili k nim Karl Teige, Jaroslav Seifert, Jozef Frič.

Jindřich Štyrský v máji v roku 1933, vydal erotickú prózu „*Emilie přichází ke mně ve snu*“. Kniha sa skladá z krátkeho textu, koláží a fotokoláží, ktoré sú dielom Jindřicha Štyrského.

Jindřich Štyrský

Obr. 10 [Čermná u Kyšperka , 1942]

Toyen

Obr. 11 [Schovaj se, vojna! 5]

De Chirico sa zoznámil s Carlem Carrou, s ktorým zdieľal rovnaké umelecké myšlienky. Spoločne založili hnutie Pittura Metafisica (Metafyzická maľba), ktoré bolo predchodcom surrealizmu. Ich hnutie dlho nevydržalo, ale malo veľký vplyv na avantgardné umenie. Bolo v súlade s myšlienkou surrealistov, ktorí logické myslenie posunuli do pozadia. De Chirico svojou metafyzickou maľbou ovplyvnil tvorbu nastupujúcich surrealistov ako Max Ernst, Salvador Dalí i René Magritte.

Chiricove maľby boli tiché, nehybné, snové, navodzujúce atmosféru nepokoja a tajomna. Tieto atribúty nachádzame v dielach surrealistov, ktorí sa pod vplyvom Freuda zaujímali o nevedomie, sny a obzvlášť o myšlienky týkajúce sa úzkosti z kastrácie,

fetišov a záhadného bytia. Charakteristický je strach z oživenia neživého, ako sú bábičky, ktoré boli častým námetom, alebo kožušinou pokrytý hrnček s podšálkou od Meret Oppenheimovej, ktorý vyvoláva nedešifrovateľnú úzkosť.

Surrealizmus sa usiluje o nájdenie podvedomého sveta, kde človek nachádza zázračnosť a kráľovstvo ducha, aby sa mohol oslobodiť od zákazov. Umelci vedome porušovali prírodné a spoločenské zákony. Surrealistickí maliari maľovali realistické a naturalistické námety, ktoré sa začlenili do veristického surrealizmu, ale i abstraktné znakové kompozície, ktoré začlenili do abstraktného surrealizmu.

1.3 Surrealizmus v móde

Umelecký smer surrealizmus ako hnutie bol novátorský a inšpirujúci, okrem poézie maliarstva a čiastočne hudby, prenikol aj do sveta módy. Surrealistické myslenie sa týkalo žien ako takých. Umelcom sa žena dokonale zjavovala v snoch a v ich predstavách. Surrealistická vízia bola o šijacích strojoch, ktoré symbolizovali ženu a jej plodnosť a taktiež pripomínali výrok francúzskeho básnika 19. storočia Lautreamonta, podľa ktorého *„pravá krása vzniká z náhodného stretnutia šijacieho stroja a dáždničky na operačnom stole“* [3].

K surrealistickým objektom, ktoré boli späté s módou sa stali náprstky, vešiaky a nožnice. Najväčší obdiv vo výtvarných dielach si zaslúžili krajčírsky panny, ktoré hrali významnú úlohu v diele Maxa Ernsta. Sám Ernst vydal litografický cyklus *„Budiž móda, pryč s umením“*, kde vyzdvihuje umeleckú energiu módy, humor, sviežosť a premenlivosť. V renesancii bol v centre všetkého diania človek. Ernst zamenil človeka za krajčírsku figurínu. Jeho poznámky poukazujú na módu ako internacionálnu, abstraktnú a možnú vyjadrovať sa slovami.

Americký fotograf a maliar Man Ray sa pohrával s myšlienkou motívu genitálií: *„pánsky mal tvar vagíny, dámsky pripomínal penis. Robí klobúk muža alebo ženu?“* [4]. Módni návrhári navrhovali odevy podobajúce sa tvarom hudobných nástrojov. Paul Colin obliekol tanečníkov baletného predstavenia *„Oživlý orchestr“* do kostýmov hudobných nástrojov, píšťal, trubiek, huslí. Hudobné melódie zaznamenala aj Elsa Schiaparelliová vo svojich šatoch, ktoré natlačila vo víre tanca [5]. Najviac používaným surrealistickým predmetom bolo zrkadlo, s ktorým sa pohrávali fotografi a maliari. V

móde Schiaparelliová použila zrkadlá namiesto gombíček. Zrkadlá odrážali veci, ľudí a prostredie, v ktorom sa nositeľ pohyboval. Stávali sa súčasťou odevu. Šaty pracovali s príbehom a tajomstvom, fantáziou.

V roku 1938 organizovali Paul Eluard, Marcel Duchamp a André Breton medzinárodnú výstavu surrealizmu v Paríži. Nainštalovali pozdĺž mestských bulvárov bizardné figuríny „*Oblečené*“ [6], ktoré boli oblečené podľa fantázie Mana Reye, Salvatora Dalího, Léo Matela. Figuríny odhaľovali rysy každého z umelcov. André Masson svojou figurínou chcel poukázať na slobodu žien, keď figurínu zavrel do klietky s ústami prelepenými páskou, v ktorých mala kvetinu. Vedľa figurín postávali živé modelky, ktoré sa úmyselne s figurínami miesili. Pohrávali sa s reakciou divákov, ktorí nevedeli rozlíšiť živé modelky s figurínami.

Podstatou odievania medzi nahým a oblečeným telom za zaujímal Salvador Dalí v obraze „*Nočné a denné šaty tela*“ [7], ktorým sa inšpirovali mnohí návrhári. Odevy boli potlačené rôznymi aktmi, medzi nohami mali našitý kožušinový trojuholník. Intimita sa stala verejnejšia.

Veľkou inšpiráciou surrealistov boli jednotlivé časti tela ako oko, pery a ruka. Oko, ako videné a vidiace sa objavovalo aj v odevoch. Elsa Schiaparelliová kombinovala s nebeskými námetmi v „*astrologickej kolekcii*“ [8], inšpirované okom ako všetko vidiacim a kozmickým, ale zároveň osobným a intímnym. Ruky boli znázornené ako krehké, ale aj zraniteľné. Kabátik od Elsy bol s výšivkou od Cocteaura, kde ruka imaginárne pridržala látku. Pery takisto stvárnil umelci rôznymi spôsobmi, ako napríklad sedačka či šperk, kde ústa slúžili ako rám pre zuby - perly. Odev inšpirovaný surrealizmom je vzrušujúci a prenesený do každodenných samozrejmych predmetov na neobvyklé miesta s určitou funkciou. Napríklad u slávneho modelu klobúka v podobe stoličky, ktorý predstavoval proces sedenia na hlave. Zaujímavá predstava je stretnúť na ulici ženu s klobúkom v tvare pravej kosti, hlávky kapusty či múčnikov. Tieto komické a zároveň ironické kreácie pokračovali ďalej. Vznikali klobúky tvaru sliepok, zemiakových hranoliek a topánok. S drapériou majstrovsky spolupracovala návrhárka Alix Grésová.

Surrealistická móda sa pohrávala aj s premenami. Vejár alebo hodiny nemusia plniť len svoju obvyklú funkciu, ale môžu bez problémov slúžiť aj ako kabelka. Nábytok používaný na odevoch pomohol migrácii do sveta módy. Elsa vytvorila šaty so šuplíkmi, k čomu ju inšpiroval obraz Salvatora Dalího „*Venuša Miletská*“.

Bizarné figuríny „Oblečené“ podľa Mana Raye

Obr. 12 [Bizarná figurína podľa Mana Raye] Obr. 13 [Bizarná figurína podľa Mana Raye]

Obr. 14 [Bizarná figurína podľa Mana Raye] Obr. 15 [Bizarná figurína podľa Mana Raye]

1.4 Elsa Schiaparelliová

„Žena by sa mala udržiavať vo forme, aby sa prispôsobila šatom. Rozhodne by sa šaty nemali prispôsobovať žene“

[8, E. Schiaparelliová]

Obr. 16 [Elsa Schiaparelliová] Village, kde sa zosobášili. V roku 1919 porodila dievčatko Máriu Luisu Yvonne Radha, ktorú volala len Gogo. Onedlho William Elsu opustil.

Sklamaná Elsa sa postavila na nohy a začala podnikat'. Na svojich odvážnych návrhoch pracovala po večeroch, keď dcéra spala. New York dodával Else inšpiráciu k navrhovaniu šiat, šatiek, šperkov. Ako prvá žena písala rubriku o móde do novín. Veľkú pozornosť vo svojej tvorbe venovala hlavne doplnkom. Najzaujímavejším doplnkom, ktoré aj premenila za svoju značku boli gombičky, pri ktorých nepoznala hranice tvorby. Gombíky mali podobu zajačích tlapiek, kopýt, ovocia či klaunov. Experimentovala s predmetmi a materiálmi. Navrhla „šaty naruby“, skladala, riasila, plisovala, zrkadlo rozrezala na črepy a aplikovala na šaty. Po prvýkrát využila v dámskej konfekcii ramenné vypchávk.

Obr.17 [E.Schiaparrelliová, gombík 1941]

Základná silueta, ktorá pozostávala zo širokých ramien a úzkeho pásu, sa po prvý krát objavila v kolekcii jeseň - zima v roku 1931-1932 s názvom „Drevení vojaci“, ktorá bola inšpirovaná indicko-čínskymi kostýmami. Schiaparelliová bola prvá medzi návrhármi, ktorá v roku 1935 v svete haute couture použila v modele šiat zips. Amerika jej nápadom ležala pri nohách. V celej odevnej tvorbe sa nesnažila o zvrat siluety. Využívala nové umelé materiály, ktoré spolu s výtvarnými prvkami vkladali do odevu dôvtip. Pracovala s novými a netradičnými materiálmi, experimentovala s rajonom, vinylom a celofánom. Schiaparelliová reagovala aj na politické udalosti, taktiež aj na občiansku vojnu v Španielsku. Zhotovila šaty so skutočnými trhlinami pripomínajúce rozbité okná zdemolovaných obytných domov. O šokovanie ľudí jej išlo vždy! Prvá prišla s push-up podprsenkou, ženy obula do topánok na kline, vymyslela overaly, plavkám vykrojila chrbát, miešala štýly, zapojila etno prvky, turbany.

Veľkou inšpiráciou pre Schiaparelliovú boli umelecké smery, a to dadaizmus a surrealizmus. Spolupracovala a priatelila sa so surrealistickými umelcami ako boli Dalí, Cocteau, Picabia, Bérard, s ktorými spolupracovala na výrobe modelov vo forme textilnej tlače alebo výšivky. Schiaparelliová spolu s parížskym maliarom a scénickým výtvarníkom Christianom Bérardom namiešala známy odtieň neónovo-ružovej (shocking pink).

V spolupráci so Salvatorom Dalím zhotovila podľa jeho návrhu šaty s obrovským humorom potlačeným v oblasti klinu a nôh. Humor ako objekt bol Dalího stálou témou. Na Elsiných šatoch nepopiera falický význam. Dalí pre Elsu vymyslel originálne „opičie topánky“, kotníkové zo semišu doplnené opičou kožušinou či „klobúk-topánku“. Elsinou inšpiráciou bola flóra a fauna, navrhla svadobné šaty s kyticou, s opaskami v tvare rýb, s perím na rukávoch v tvare labutích krídel.

Obr. 18 [E.Schiaparelliová, S.Dalí]

Šaty vyvolali šok na verejnosti, pretože mali zmysel pre humor. V roku 1927 si v Paríži otvorila prvý salón so zameraním na športové odevy Pour le Sport (všetko pre šport) na Rue de la Paix. Prvý sveter s značkou Schiaparelli z čierneho úpletu, zdobený vypletanou kravatou, spôsobil senzáciu.

Obr. 19 [E.Schiaparelliová, čierny sveter]

Elsa svoju klientelu najskôr ohromila, avšak potom si ju získala. O tri roky neskôr šokovala tenistka Lili de Alvarez svet krátkou „rozdelenou sukňou od Schiap“, v ktorej nastúpila na zápas vo Wimbledne. V roku 1934 sa módna vizionárka dostala na titulnú stránku.

V roku 1936 ako úspešná podnikateľka si mohla otvoriť v Paríži na place Vendôme veľký salón v historickej budove z osemnásteho storočia. Módny salón zariadil novátorským štýlom designer Jean-Michel Frank. Celý Paríž navštevoval Elsin vysnený chrám elegancie. Zamestnávala v ňom štyristo krajčírov a ďalších pomocníkov. Tvrdila, že konkurovala Coco Chanelovej, ktorá o Else len pohrdavo hovorila: „*to je tá Talianka, čo šije šaty*“. Coco Chanelová označila Elsu Schiaparelliovú za „*tú talianskú umelkyňu, ktorá robí šaty*“. Schiaparelliová jej to vrátila späť výrokom: „*tá pochmúrna malá meštiačka*“ [9].

V období hospodárskej krízy nemala vo svojich butikoch o zákazníkov núdzu. Patrili k nim herečky Katherine Hepburn a Marlene Dietrich ako aj vojvodkyňa z Windsoru.

Elsa začala miešať parfémy. V roku 1936 uviedla na trh parfémy Shocking. Viac ako vôňa parfému sa preslávil jeho samotný flakón s krivkami slávnej herečky Mae West. O dva roky neskôr predstavila druhú vôňu Sleeping, ktorej flakón mal tvar sviečky zapichnutej v stojane. Ako sa dalo od šokujúcej návrhárky predpokladať, pripomínal falický symbol.

Počas druhej svetovej vojny sa Elsa presťahovala z Paríža späť do New Yorku, kde sa rozhodla, že s navrhovaním skončí, pokiaľ neskončí vojna.

Po vojne sa znova pustila do spolupráce vo filmovom priemysle. Jej modely sú známe z filmov ako je Moulin Rouge z roku 1952. Onedlho odišla do dôchodku a jej módny dom vyhlásil bankrot, ona však neprestala módne trendy sledovať.

Elsa Schiaparelliová milovala ružovú farbu tvrdila: „*Deväťdesiat percent ľudí sa bojí, čo by im povedali iní, preto sa obliekajú do šedej. Kruci, mali by sa odlišovať!*“ [10]. V roku 1973 napísala vlastnú knihu spomienok pod titulom „*Shocking*“, podľa svojho obľúbeného odtieňu ružovej. Keď v roku 1973 vo svojich osemdesiatich troch rokoch zomrela, nechala sa pochovať v ružovej róbe s hlbokým výstrihom. Yves Saint Laurent na Elsu spomínal: „*Mala kúzlo, ktoré bolo zmesou brutality, arogancie, pohrdania a zúrivosti. Úplne Paríž umačkala a bezpochyby očarovala. A Paríž sa do nej bezhlavo zamiloval!*“ [11].

Dielňou úžasnej návrhárky prešli slávne mená ako Pierre Cardin, Hubert de Givenchy. Aspoň jeden z jej prvkov okopírovali slávni designeri Gianni Versace, Yves Saint Laurent a Donna Karan.

Elsa Schiaparelliová bola jedinečnou tvorivou osobnosťou, ktorá vytvárala imagináciu a svet nádhery.

Obr. 20 [E. Schiaparelliová]

Obr. 21 [E.Schiaparelli, večerný kabátik,1938] Obr. 22 [E.Schiaparelli, večerná láštenka,1938]

Obr. 23 [E. Schiaparelli, kabát]

Obr. 24 [E.Schiaparelli, Rebrové šaty, 1938]

2. HISTORICKÝ VÝVOJ SNOV

2.1 História snov

Počas celej existencie ľudskej civilizácie sa ľudstvo pokúša porozumieť snom. Grécky filozof Aristoteles v snoch predpovedal choroby. Egyptania, Rimania a Hebrejci sny pokladali za posolstvo od božstiev.

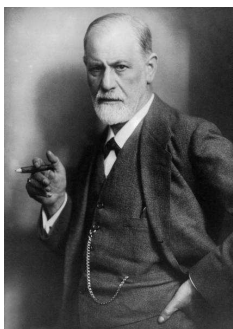
Starovekí Egyptania zasväcovali bohom svoje sny, stavali zvláštne chrámy nazývané separea, v ktorých sa interpretácii snov venovalo duchovenstvo. Kňazi a pisári boli prví objavitelia metódy, ako snenie umelo navodzovať. Kandidátom snového zážitku bol večer podaný bylinkový nektár, aby ľahšie zaspali. Po prebudení im vyrozprávali svoje sny, na ktoré dostali od kňazov vysvetlenie. Egyptania mali zaujímavú teóriu, podľa ktorej sny vykladajú v protikladných termínoch. Keď sa nám sníva o smrti, to znamená, že snívame o živote.

Číňania verili, že snením prichádzajú posolstvá z nadprirodzeného sveta, ktorými sa riadili v prospech svojho dobra.

Gréckym filozofom Hipokratovi, Platónovi a Aristotelovi sny doslova učarovali. Hipokrates tvrdil, že sny nám predurčujú choroby. Platón tvrdil, že za pomoci snov sa dá odhaliť charakter osobnosti, pretože ide o najtajnejšie podvedomie, čo symbolizuje túžby, ktoré sú počas bdelého stavu potláčané. Platónov žiak Aristoteles presadzoval názor, že snenie má fyziologický charakter. Gréckemu bohovi lekárstva Asklepiovi bolo zasvätených v Grécku viac ako 300 chrámov, v ktorých sa umelo vyvolával stav snenia.

Artemidorus bol najvplyvnejší vykladač snov antického sveta v 2. storočí n.l. V oblasti stredomoria zhromaždil a zoradil systematicky rôzne typy snov, zhrnul ich v traktáte so snovými víziami *Oneirocritica*. Artemidorusovo učenie bolo veľmi moderné a pokrokové, ako prvý prezentoval názor, že sny musíme chápať v kontexte, akej sú povahy a profesie. Snenie považoval za dar od bohov, písal o funkčnosti a informovanosti snov. Zastával názor, že každý sen zohráva úlohu asociácie.

2.2 Sigmund Freud

Obr. 25

Sigmund Freud (1856-1939) - v roku 1900 publikoval psychoanalytik Sigmund Freud knihu s témou snenie s titulom „Výklad snov“. Týmto postupom veľmi pomohol k pochopeniu štruktúry v mysli človeka, objavenie rozdelenia vedomia a nevedomia. Freudova kniha zmenila pohľad na myseľ a jej celkové fungovanie. Freudovým presvedčením bolo, že nové symboly majú

sexuálny pohľad. Podľa Freuda sú naše základné pohnútky dané inštinktívne potrebám prežiť, alebo vyhovieť sexuálnemu pudu. Freudova teória spočíva v energetickej sústave, ktorá sa usiluje o rovnováhu. Základným pojmom teórie je motivácia, ktorá súvisí s existenciou vrodených pudov, ktoré smerujú k vlastnému uspokojeniu osobnosti. Nami potlačované city sa nerozpadnú, ale čakajú v ústraní na príležitosť prejaviť sa počas spánku, keď nie je naša myseľ v činnosti. Segment v mysli, ktorý Freud nazýva senzor vedomia, monitoruje aktuálny stav vedomia. Senzor zastiera skutočný význam emócií ich obrazovou, či výjavovou premenou. Bez senzora by sa naše prania stali bizarné, extrémne a zvláštne.

2.3 Carl Gustav Jung

Obr. 26

Carl Gustav Jung (1875-1961) - bol švajčiarsky psychológ a psychoterapeut, zakladateľ analytickej psychológie. Jung, ako kolega Freuda, posunul výskum najviac dopredu. Jungova teória sa líšila od teórie Freuda, ktorá pozostáva z presvedčenia, že zo snového obsahu sa dá usúdiť ľudské duševno. Jung veril, že neexistuje spoľahlivá metodológia k výkladu snových symbolov či scén, ale to,

že každý sen sám o sebe je jedinečný, rovnako jedinečný pre človeka ktorému sa sníva. Jeho prínos v psychológii spočíva v pochopení ľudskej psychiky na pozadí sveta snov, umenia, mytológie, náboženstva a filozofie. Má významný podiel na skúmaní príčin a liečbe schizofrénie [12].

2.4 Význam snov

Väčšine ľudí sa sny snívajú približne dve hodiny behom celej noci. Môžu to byť vnútorné predstavy v podobe filmových zábleskov, týkajú sa našich emócií a duševného stavu. Naše podvedomie je vynaliezavé a hravé, využíva široké spektrum metafor, symbolov a hier. Občas sa prebudíme na okraji sna a v mysli si udržíme hmlistý obraz sna, inokedy sa prebúdžeme s búšiacim srdcom a prenasledujú nás nočné mory. V priebehu dejín hľadali mnohé kultúry význam týchto výnimočných ilúzií.

Sny majú psychologickú funkciu sú to „*kráľovské cesty k podvedomiu*“ napísal Sigmund Freud. Freud veril, že latentný zmysel snov je zameraný na osobné predmety a imaginárny zmysel, je založený na podvedomom prianí. Jung predstavil teóriu o snoch, ktoré sa skladajú zo symbolov. Symboly by sme nemali rozoberať s ohľadom na citové konflikty, každodenné frustrácie a osobné životné ciele.

Súčasní vedci tvrdia, že sny majú fyziologickú funkciu, sú ako nahromadené neuróny, ktoré sú výplodom snov. Snenie je seba očisťujúci mechanizmus v mozgu, keď počas spania sa zbavujeme nepotrebných myšlienok. Z všetkých duševných javov nám sen ponúka najčastejšie iracionálne údaje.

Sny, ktoré sa tvoria logicky, morálne, esteticky, ako usporiadané celky, patria k výnimkám. Sen je spravidla podivný, zvláštny, neobvyklý útvar a vyznačuje sa mnohými „zlými vlastnosťami“, ako je napríklad nedostatok logiky, nezmysly či protirečenie. Spánok nám prináša veľké tajomstvá života, ale aj praktické rady pre typicky životné situácie. Sny sú spoľahlivými sprievodcami na ceste k sebapoznávaniu. Estetika sna nám približuje znázorňovanie rôznych foriem strachu, zranenia, šľastia a fantázie. Sny sú komunikáciou nášho vnútra s vedomím, oznamujú nám, čo je pre nás potrebné ako pre bytosť. Sny nie sú škodlivé, môžu byť nepríjemné, desivé a ťažko pochopiteľné. Mnoho našich snov zaradíme k snom „denného poriadku“. Sú to sny, ktorými sa odrážajú a komentujú udalosti z nášho denného života. Zhodnocujú predchádzajúci deň, alebo nás pripravujú na nasledujúce dni. Niektoré sny sa nám môžu zdať životne dôležité. Bežné sny prichádzajú k nám preto, aby nám pomáhali žiť vedome a zostať v centre existencie. Sny nám môžu poskytnúť informácie o tom, čo sa deje ďaleko od nás. Obvykle sa týkajú krízy a pripravujú nás na zásadne dôležitý čin, veľakrát nie je ľahké využiť informácie, ktoré nám prinášajú.

3. INŠPIRÁCIA VLASTNÝMI SNAMI

3.1 Interpretácia vlastných snov

Sny hrajú v živote človeka veľmi významnú úlohu. Ako deti sme v nereálnych a rozprávkových snoch prežívali stavy blaženosti, cítili sme rôzne tajomné svety. Vo svojom reálnom živote hľadáme krásu, ktorou sa obklopujeme a práve móda - odev je tým záujmom, pretože v tomto odvetví ľudského remesla nachádzame krásu. Je však ohraničená individuálnym vkusom a estetickým cítením.

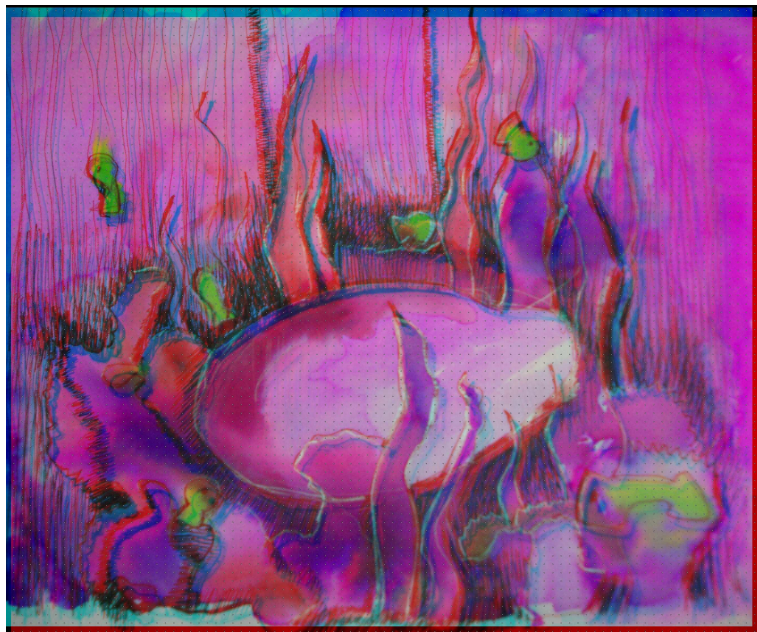
Zhmotnenie snov do šiat navodzuje pocit snenia, hoci šaty svojím tvarom nie sú fantastické. Použitie motívov ako oči, ruky a iné časti tela je pôvodným konceptom bakalárskej práce, tak ako to využívali surrealisti. Súčasná verzia má navodzovať všetkým vizuálny zážitok s predsavzatím vizualizovať krásu. Použité sú motívy späté s osobnou individualitou a vlastným vnútorným svetom, všetko je to vsadené do potlače, ktorá odráža vnútornú subjektivitu navonok.

Celá kolekcia je inšpirovaná skutočnými snami, ktoré sa premietajú v mysli ako na filmovom plátne. Sú výplodom fantázie podvedomia, v ktorých hľadám únik do sveta fantázie v odosobnenej realite. Predstavované a zobrazované sny zanechávajú za sebou závan tajomnosti, hravosti a očakávania, majú určitý význam aj do budúcnosti. Sny sú realizované do kolekcie formou digitálnej tlače a tvarovaním odevu. Potlač je tlačaná na bavlnenom plátne, aby to bolo možné potlačiť vo Photoshop-programe. Potlače sú prevedené do 3D Jurnal-free programu, v ktorom vznikli dve obrysové línie farby modrej a červenej. Tým je zdôraznená a poukázaná skutočnosť na zreálnenie vlastných snov v 3D obraze.

Sen č. 1 Jazda v ponorke - tento sen je najreálnejší zo snov, s ktorými som pracovala. Zobrazujem sen o dovolenke v Austrálii, kde je možnosť si vypožičať ponorku. Austrálsky sen vo mne zanechal ozajstné kúzlo podmorského sveta, v ktorom cestujem. Obdivovala som podmorskú flóru a faunu, ktorá je výnimočne farebná a dýcha sviežosťou a čistotou. Celý sen je ladený do zelených, ružových až fialových farieb, tak ako je to na potlači modelu. Ponorka je potlačená na opasku a vo tvare sukne.

Celý odev je ladený do čistých bielych, jemne sivých farieb s kontrastnou čiernou. Farebnosť znázorňuje čistotu ponorky, v ktorej sme cestovali. Model je strihovo riešený do tvaru ponorky, jej konštrukcia je sklbená oblými a hranatými

tvarmi. Prešíváním vrchnej časti modelu som chcela poukázať na prepracovanosť a progresívnosť vyspelých technológií.

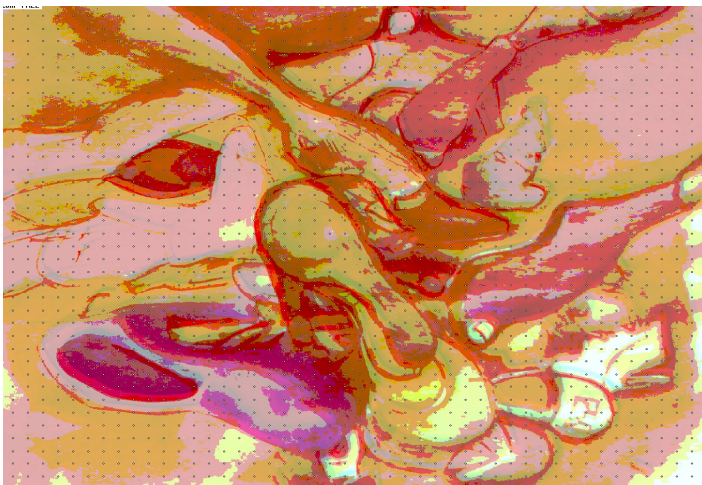
Sen č. 2 Žena lapajúca po dychu - model je zobrazením sna, ktorého dej je komplikovaný a zahráva sa s ľudským bytím. Sen je o žene, ktorá bola zmyselná, jemná a zároveň ctižiadostivá, ale nemala voľnosť žitia. Každou minútou jej bytia lapala po vzduchu, nemohla sa dostatočne zhlboka nadýchnuť.

Na potlačí je znázornená žena, ktorá sa nachádza v hmlistej podobe, snažiac sa nadýchnuť a byť vo svojej póze. Celý model je ladený do ženských oblých tvarov so zvýrazneným pásom, ktorý poukazuje na to, že žena je moc zviazaná a nemôže sa nadýchnuť.

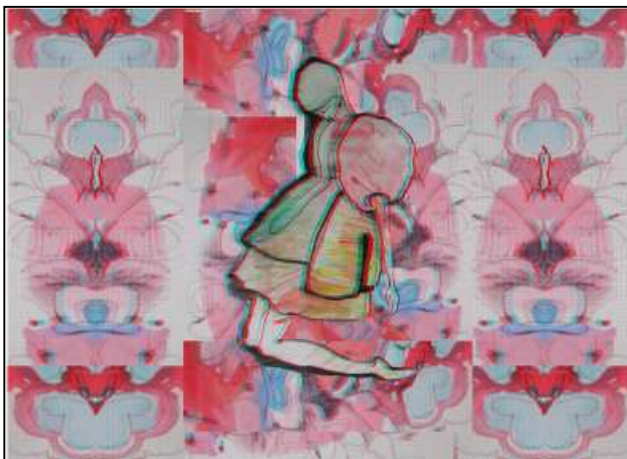
Sen č. 3 Vrece plné topánok - sen o príchode priateľov z dovolenky v Amerike, ktorí prezentujú fotografie z prostredia prírody, kde žili. Ako darčeky priniesli veľmi veľa topánok rôznych druhov a farieb v obrovskom vreci. Natešení z príchodu vyrozprávali svoje zážitky, ktoré som vypočula s nemým úžasom a zažívala som neopakovateľné šťastie z ich spomienok.

Model je ladený do zemitých farieb, ktoré boli na fotografiách zo spomienok Ameriky. Funkčnosť odevu je v spodnej časti, kde zväzuje nohy, aby sa nemohli nikam pohnúť, čo symbolizuje, že ešte nemôžem nikam odísť, musím ešte zostať. Vysoký golier je oslobodzujúci, symbolizuje voľnosť, odlet a cestovanie. Potlač v pásovej časti zobrazuje topánky, ktoré som dostala ako dar, symbolizujú poďakovanie.

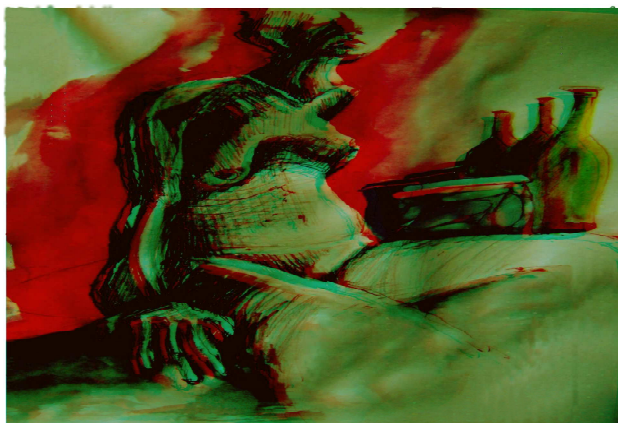
Sen č. 4 Panna v záhrade - na uvedenom modeli sa odohráva sen, ktorý poukazuje na vieru v božiu silu. Sen sa odohráva v rozkvitnutej záhrade, kde som pozorovala modliacu sa pani v ružových šatách. Sen je na prvý pohľad desivý, ale pocit strachu náhle vystriedal pocit spokojnosti a uvoľnenosti, vďaka prostrediu rozkvitnutej záhrady. Rozkvitnutá záhrada hýrila množstvom farieb, jemný vetrík, ktorý osviežoval teplý vzduch sa pohrával so šatami ženy. Potlač tvorí dominantná žena, ktorá sa nachádza na prednom dieli šiat, ktorá po prebudení zo sna zostáva v mojom vnútri na dlho. Preto som ženu nechala vystúpiť zo šiat.

Celý model je ladený v ružových tónoch z jemných materiálov, ktoré dodávajú šatám ľahkosť jemného povetria ako vo sne. Odev je dievčenský až detský.

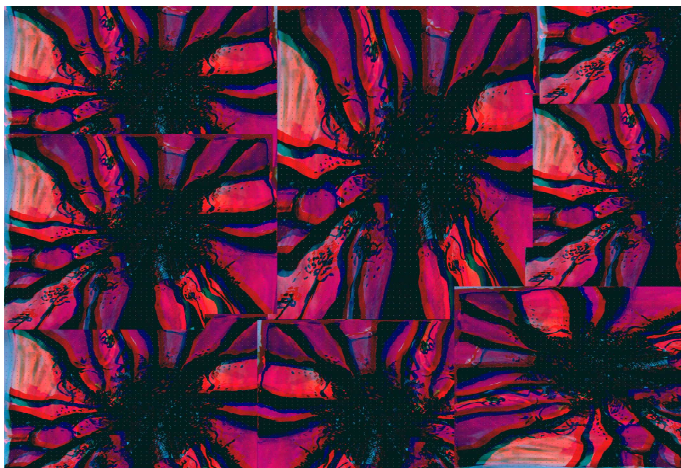
Sen č. 5 Žena v komore - tento sen sa odohráva v komôrke bez okien a bez dverí, so všetkými možnými zaváraninami, sedí tam stará pani, pravdepodobne som to bola ja, lebo som mala strašný pocit sklúčenosti. Nemohla som sa hýbať, nohy som mala strašne veľké a tučné. V komôrke som strašne rýchlo zostarla a naberala som na objeme, vlasy mi padali a koža rýchlo starla. Uvedený sen bol najdeprimovanejší z celej kolekcie snov.

Na odeve je zvýraznená snaha poukázania na proces starnutia a naberania tukov, až prevýšení kože. Spodnú časť modelu tvorí sukňa, ktorá je tiež objemná, poukazuje na objemné nohy, s ktorými som sa v sne stotožnila. Potlač je aplikovaná na sukni, kde je potlačená pani komôrke so zaváraninami. Potlač je ladená do zelených až červených farieb, čo vyjadruje proces plesnivenia, až hnitia. Kabát je sivý, ktorý tak isto znázorňuje sivý povlak v procese hnitia.

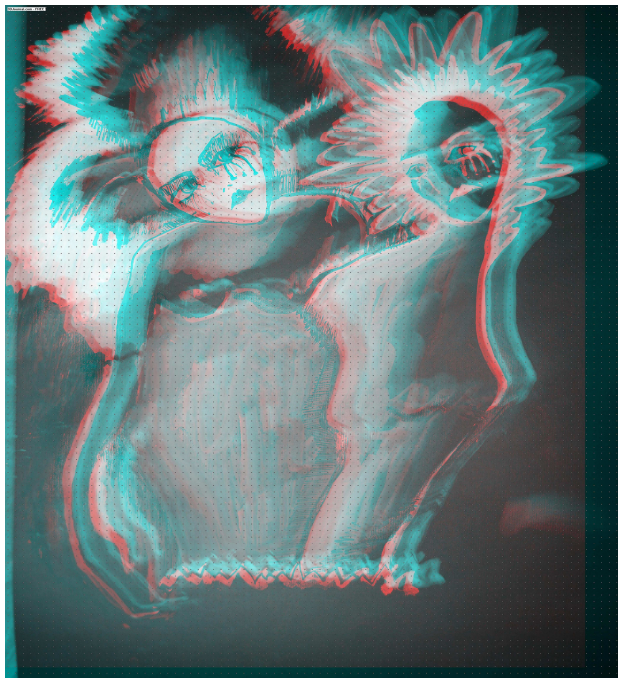
Sen č. 6 Les - príbeh sna je ako z rozprávky, v ktorom sa striedali pocity bezradnosti a šťastia. Dej sa odohrával v lese medzi veľkým množstvom stromov, kde povieval krehký vietor, ktorý sa pohrával s lístkami stromov. Lístky si medzi sebou rozprávali množstvá príbehov, ktoré som sa snažila zachytiť. V sne som ležala a obzerala perspektívu stromov, z ktorých som mala pocit, akoby na mňa padali a ja nemám možnosť úniku.

Potlačené stromy sa nachádzajú v hornej časti šiat s pocitom padania stromov na moju osobu. Celý odev je ladený do červených tónov, ktoré znamenajú pocity šťastia,

červená je v kontraste s čiernou, ktorá symbolizuje padajúce stromy a bezradnosť.

Sen č. 7 Ponižovanie - model je stelesnením sna o povyšovaní sa človeka voči človeku, mojich kamarátov nad mojou osobou. Sen sa odohráva v tmavom prostredí, ako nejasný záblesk žien, ktoré sa vysmieávajú a ponižujú. Nie je mi známy dôvod ich ponižovania a správania. Mne sa to nepáči a dostávam sa do stavu zúrivosti a veľkého hnevu. Naplnená zlosťou som agresívna a bojujem s nimi. Zostávam porazená a mŕtva.

Potlač žien je v jemných tónoch sivej farby. Ženy sú obrátené dolu hlavami, ktoré symbolizujú posmešnosť a nezmyselnosť. Farebnosť odevu je červená a čierna, čo predstavuje krv a následnú moju smrť.

Sen č. 8 Prenasledovanie - dej je ako z hororového filmu, nemám jasný a čistý obraz, ide o ženu, ktorá ma prenasledovala všade, kam som sa pohla. Bolo to desivé, stále utekám a ona je stále za mnou. Po prebudení srdce mi rýchlo bilo a nemohla som sa nadýchnuť. Bol to veľmi pochmúrny sen.

Celý odev je ladený do čiernej farby, ktorá symbolizuje nočnú moru.

4. VÝTVARNÉ ŠTÚDIE

Sen č. 1 Jazda v ponorke

